

Być albo nie być?

Être ou ne pas être?

Leçon 3, Sujet: Être ou ne pas être?

Lekcja 3, Temat: Być albo nie być?

Bonjour!

Witam Cię serdecznie w trzeciej lekcji! Podczas tej lekcji nauczymy się m.in. odmiany czasownika "być" w czasie teraźniejszym. Zanim jednak wytłumaczę Ci, jak to jest z tym czasownikiem i o czym należy pamiętać, powtórzmy sobie to, co już przećwiczyłeś w poprzednich lekcjach. Odpowiedz więc proszę na moje pytania:

a) Salut, ça va?

- .....

b) Comment t'appelles-tu?

- .....

c) J'habite à Varsovie, et toi?

- .....

d) Jak pożegnamy się z kimś znajomym, z którym będziemy się widzieć jutro?

- .....

e) Co powiemy, jeśli będziemy się z kimś żegnać wieczorem i będziemy mu życzyć, by mile spędził wieczór?

- .....

f) A jak życzymy komuś miłego dnia?

- .....

Pamiętasz, jakie wyrażenia są najczęściej używane na pożegnanie?

.....

Ale my się jeszcze nie żegnamy, wręcz przeciwnie, zaczynamy nową lekcję, która jednak bardzo łączy się z poprzednimi. Tak że powtórka jest konieczna, aby łatwiej przyswoić sobie nowy materiał. Systematyczność i powtarzanie są naprawdę bardzo ważne - wspominałam już o tym, ale pewnie wspomnę jeszcze nieraz :)

Oczywiście każdy z nas ma swoje własne sposoby uczenia się. Możesz na przykład robić sobie notatki z lekcji, założyć zeszyt lub mieć segregator i wczepiać kartki, możesz przepisywać zdania i nowe słówka, jeśli to pomaga Ci zapamiętać, możesz też przygotować sobie małe karteczki, na których napiszesz zwroty i słówka francuskie, a na odwrocie możesz mniejszymi literkami napisać znaczenie polskie. Potem sobie powtarzasz te zwroty, np. bierzesz karteczkę, na której jest napisane "je suis" czyli "ja jestem" i sprawdzasz, czy wiesz co to znaczy. Lub zupełnie odwrotnie, patrzysz na zdanie lub słówko polskie i przypominasz sobie, jak to jest po francusku. Jeśli sobie nie przypomnisz, odwracasz karteczkę i widzisz tłumaczenie. To również jest nauka! Możesz nawet uczyć się razem z koleżanką lub kolegą.

Inne sposoby powtarzania będę przedstawiać w kolejnych lekcjach, a teraz zajmiemy się odmianą czasownika nieregularnego "być". (Pamiętasz jak jest słówko "teraz" po francusku? Pojawiło się w poprzedniej lekcji :)

W tej lekcji zajmiemy się czasownikiem "być" czyli "être". Wiesz już z lekcji 1., jak brzmi jego odmiana w pierwszej i drugiej osobie liczby pojedynczej:

Je **suis** - Ja **jestem**

Tu **es** - Ty **jestes**

Pamiętasz, że przy czasowniku zawsze musi być wskazana osoba, o którą chodzi? Czyli jak mówię, że JA mam na imię Małgosia, to w języku francuskim muszę ZAWSZE powiedzieć "JE" czyli "ja"! A więc powiem:

Je suis Małgosia. - JA jestem Małgosia.

Je m'appelle Małgosia. - JA nazywam się Małgosia.

W języku polskim "ja" nie jest konieczne, ale w języku francuskim jest niezbędne!

Podam Ci teraz wszystkie zaimki osobowe (bo tak się w gramatyce nazywają słówka "je", "tu" itd.,

czyli "ja", "ty" itd.) w liczbie pojedynczej oraz mnogiej. Zaimki te są używane tylko z czasownikiem - czyli samych, bez czasownika, nigdy ich nie użyjemy.

	Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
1. osoba	je ja	nous my
2. osoba	tu ty	vous wy / Pan / Pani
3. osoba	il / elle on / ona	ils / elles oni / one

Posłuchaj teraz wymowy:

je
ja

tu
ty

il
on

elle
ona

nous
my

vous
wy, Pan, Pani

ils
oni

elles
one

Pamiętaj, że -e oraz -s na końcu nie czytamy.

Musimy również pamiętać, że forma "vous" jest formą grzecznościową i poza swoim podstawowym znaczeniem "wy" jest używana także wtedy, gdy zwracamy się do kogoś, z kim nie jesteśmy "na ty", do jakiejś pani lub pana. Wtedy "vous" oznacza "pani, pan".

Jeśli znamy już zaimki osobowe, możemy odmieniać czasowniki! Jako pierwszy "être", czyli "być" w czasie teraźniejszym (présent). Potem w kolejnych lekcjach będziemy poznawać stopniowo następne czasowniki. Niestety czasownik "być" jest nieregularny, więc jego odmiany trzeba się nauczyć na pamięć, ale jest on bardzo ważny i bez niego ani rusz, więc będziemy go powtarzać często.

Voilà le verbe "être"! (Oto czasownik "être"!)

Liczba pojedyncza

je **suis**
tu **es**
il/elle **est**

Liczba mnoga

nous **sommes**
vous **êtes**
ils/elles **sont**

je suis
ja jestem

tu es
ty jesteś

il est / elle est
on jest / ona jest

nous sommes
my jesteśmy

vous êtes
wy jesteście

ils sont / elles sont
oni są / one są

Pamiętaj, że na końcu nie wymawiamy -s, -st, -es, -t.

Posłuchaj jeszcze raz nagrań i powtórz je na głos. Zwróć również uwagę, że w zaimku osobowym drugiej osoby liczby mnogiej "vous" ("wy") końcowego "-s" normalnie nie wymawiamy, ale forma od czasownika "być" - "êtes" w drugiej osobie liczby mnogiej zaczyna się od samogłoski i przez tę samogłoskę to końcowe "-s" jest wymawiane, tyle że jako [z]. Jest to takie łączenie międzywyrazowe i tak się dzieje z głoską "s" między dwoma samogłoskami - wymawiamy ją w takim przypadku jak [z], co pomaga nam sprawniej wymówić całość: "vous êtes" wymawiamy [wuzet]. Tak samo będzie przy odmianie czasownika "mieszkać" - "habiter", ale o tym w późniejszych lekcjach!

Posłuchaj kilka razy odmiany czasownika "être". Jeśli już się jej nauczyłeś, możemy tworzyć zdania!

Nauczymy się w tej lekcji odpowiadać na zdanie twierdząco lub przecząco (czyli "tak" lub "nie"), poznasz formę przeczącą czasownika, a do tego podam Ci kilka nazw narodowości.

Pierwsze zdanie nie powinno sprawić Ci problemu, bo podobne były w lekcji 1.:

Je m'appelle Tomek. Je suis polonais. - Nazywam się Tomek. Jestem Polakiem.

Jak spytamy się, czy ktoś jest Polakiem? Jest kilka sposobów, ale na razie poznamy te łatwiejsze. Możemy spytać po prostu:

Tu es polonais? - Jesteś Polakiem?

Lub:

Est-ce que tu es polonais?
Czy ty jesteś Polakiem?

Est-ce que...? - jest to taki pytajnik, który zaczyna pytanie i znaczy po prostu "Czy...?" Możemy odpowiedzieć "tak" lub "nie", co w języku francuskim brzmi:

oui
tak

non
nie

Aby przećwiczyć odmianę czasownika "być" w liczbie pojedynczej, przetłumacz następujące zdania na język francuski:

1. Tomek jest Polakiem.
2. Pierre jest Francuzem.
3. On jest Polakiem.
4. On jest Francuzem.
5. Czy jesteś Polakiem? - Nie. Jestem Francuzem.

Myślę, że te zdania nie sprawdziły Ci problemu, ale sprawdź, czy odpowiedziałeś tak samo:

Zobacz odpowiedzi

1. Tomek est polonais.
2. Pierre est français.
3. Il est polonais.
4. Il est français.
5. Est-ce que tu es polonais? lub pytanie z intonacją: Tu es polonais? lub pytanie z inwersją (zamianą miejsca) orzeczenia z podmiotem: Es-tu polonais? - Non. Je suis français.

Przećwiczyliśmy odmianę czasownika "être" ("być") w liczbie pojedynczej w rodzaju męskim. Teraz zajmiemy się rodzajem żeńskim w tej samej liczbie.

Jak powiemy: "Julia jest Polką"?

Julia est polonaise.

Teraz powiedzmy: "Ona jest Polką".

Ona to "elle" (skojarz z tytułem gazety dla kobiet), tak więc nasze zdanie będzie brzmiało:

Elle est polonaise.

Zauważyłeś, czym różnią się zdania w rodzaju żeńskim i męskim?

Oczywiście w trzeciej osobie (on / ona) jest różnica w podmiocie zdania - o kim mówimy: o niej lub o nim, a więc w zdaniu w rodzaju męskim mamy: "on jest", a w żeńskim "ona jest". Jeśli chodzi o pierwszą i drugą osobę (ja / ty) są one takie same dla kobiety, jak i mężczyzny - je... / tu... Ale to nie wszystko. Chcąc określić narodowość, mówimy np. "polonais" (Polak, polski), który zachowuje się naszych zdaniach jak przymiotnik, a że przymiotniki mają w języku francuskim dwa rodzaje - męski i żeński, muszą się one jakoś różnić. Tak więc w rodzaju żeńskim dodajemy na końcu -e, jest to znak rodzaju żeńskiego przymiotnika. Wracając do naszego przypadku, jak już dobrze wiesz, -s na końcu jest nieczytane, ale dodanie -e na koniec "polonais" powoduje wymowę "s", które stojąc między dwiema samogłoskami jest wymawiane jak [z]. Popatrz na zdania:

Il est polonais.

Ale:

Elle est polonaise.

Teraz przetłumaczmy zdania, tworząc formę żeńską do "français", analogicznie jak przy "polonais":

Pierre est français. - Pierre jest Francuzem.

Julie est française. - Julie jest Francuzką. ("Julie" to "Julia" po francusku) .

Odpowiedz teraz na pytania (podane imiona sugerują odpowiedzi!):

1. Julie, tu es polonaise?
2. Pierre, tu es français?
3. Tomek est polonais?
4. Julia est française?

Sprawdź, czy odpowiedziałeś tak samo:

Zobacz odpowiedzi

1. Non. Je suis française.
2. Oui. Je suis français.
3. Oui. Il est polonais.
4. Non. Elle est polonaise.

Myślę, że z tym również poradziłeś sobie bez problemu! Więc teraz śmiało możemy przejść do liczby mnogiej.

Jeśli chodzi o zaimek osobowy w liczbie mnogiej, to podobnie jak w liczbie pojedynczej, jedynie w 3. osobie mamy do czynienia z określeniem rodzaju:

Ils sont... - Oni są...

Elles sont... - One są...

Popatrz na formy w tej samej osobie w liczbie pojedynczej i mnogiej. Czym się różnią?

	3. os. liczby pojedynczej	3. os. liczby mnogiej
Rodzaj męski:	il... on...	ils... oni...
Rodzaj żeński:	elle... ona...	elles... one...

W wymowie, jak zauważyłeś, pozostają bez zmian, ale w pisowni w liczbie mnogiej dodane jest na końcu -s, które jest właśnie znakiem liczby mnogiej. I tak samo będzie z przymiotnikami czy nazwami narodowości, które w liczbie mnogiej będą miały właśnie -s na końcu. Jest to zasada ogólna tworzenia liczby mnogiej.

W przypadku znanych Ci już narodowości: français oraz polonais, są one już zakończone na -s, tak że w liczbie mnogiej im nie potrzeba i mają formy takie same jak w pojedynczej, jedynie coś się zmieni w rodzaju żeńskim. Popatrz:

Nous sommes polonais. - My jesteśmy Polakami.

Vous êtes polonais. - Wy jesteście Polakami.

Ils sont polonais. - Oni są Polakami.

Ale w rodzaju żeńskim mamy:

Nous sommes polonaises. - My jesteśmy Polkami.

Vous êtes polonaises. - Wy jesteście Polkami.

Elles sont polonaises. - One są Polkami.

Forma żeńska to dodanie -e, a forma liczby mnogiej to dodanie -s. Aby utworzyć liczbę mnogą

rodzaju żeńskiego, dodajemy -s do formy żeńskiej w liczbie pojedynczej.

Elle est polonaise. - Ona jest Polką.

Elles sont polonaises. - One są Polkami.

Tak samo jest z "français".

Spróbuj przetłumaczyć podane zdania:

1. Jesteśmy Francuzami.
2. Czy wy jesteście Francuzkami?
3. Nie, jesteśmy Polkami.
4. One są Francuzkami.
5. My jesteśmy Francuzkami.

Jeśli uważnie od początku czytałeś i słuchałeś zdań w tej lekcji, to na pewno powyższe zdania nie były dla Ciebie trudne :) Dla pewności podam Ci odpowiedzi:

Zobacz odpowiedzi

1. Nous sommes français.
2. Est-ce que vous êtes françaises ? lub: Vous êtes françaises? lub: Etes-vous françaises?
3. Non, nous sommes polonaises.
4. Elles sont françaises.
5. Nous sommes françaises.

Pytanie o to, jakiej narodowości jest nasz rozmówca lub nasi rozmówcy, brzmi:

Quelle est ta nationalité?

Jakiej jesteś narodowości?

Quelle est votre nationalité?

Jakiej jesteście narodowości? / Jakiej narodowości jest Pan/Pani?

quelle - jaka

(la) nationalité - narodowość (w języku francuskim nie ma przypadków)

Sposób zadania tych pytań jest typowy dla języka potocznego, codziennego, najczęściej słyszany i

chyba najłatwiejszy. Inne sposoby poznasz niebawem.

Odpowiedzią może być na przykład:

Je suis polonaise.

Nous sommes français.

Poznamy teraz nazwy innych narodowości (pamiętaj, że są to również przymiotniki, więc można ich używać także, gdybyśmy chcieli powiedzieć np. język polski, francuski, niemiecki, itd.):

allemand

Niemiec, niemiecki

anglais

Anglik, angielski

espagnol

Hiszpan, hiszpański

suisse

Szwajcar, szwajcarski

suédois

Szwed, szwedzki

irlandais

Irlandczyk, irlandzki

Spróbuj teraz utworzyć formę rodzaju żeńskiego oraz liczby mnogiej (forma żeńska i męska) od podanych nazw narodowości. Pomogę Ci w tym!

Rodzaj żeński liczba pojedyncza:

Elle est allemande / anglaise / espagnole / suisse / suédoise / irlandaise - wszędzie dodajemy -e na końcu jako znak rodzaju żeńskiego, oprócz "suisse", ponieważ tam już jest na końcu -e, a jak już jest, to drugiego -e nie dodajemy! Zauważ, że zmieni się wymowa - wymówimy "s" jak [z] tak jak

w przypadku "polonais / polonaise".

Rodzaj męski liczba mnoga:

Ils sont allemands / anglais / espagnols / suisses / suédois / irlandais - znak liczby mnogiej -s dodaliśmy tylko w trzech nazwach, ponieważ trzy pozostałe mają już -s i drugiego -s nie dodajemy.

Rodzaj żeński liczba mnoga:

Elles sont allemandes / anglaises / espagnoles / suisses / suédoises / irlandaises - wszędzie, poza "suisse" dodaliśmy znak rodzaju żeńskiego -e oraz liczby mnogiej -s, czyli razem -es. Jeśli chodzi o "suisse", mamy już "-e" na końcu, więc wystarczy dodać tylko -s, forma zatem jest taka sama jak w rodzaju męskim w tej samej liczbie. Tak się czasem zdarza, dlatego też tak ważne są zaimki osobowe, które wskazują, o jaki rodzaj chodzi (tutaj mamy różnicę: ils / elles).

Na koniec jeszcze jedna sprawa - negacja całego zdania. Popatrz na zdanie:

Je suis polonais. - Jestem Polakiem.

Negacja wygląda tak:

Je ne suis pas polonais, je suis anglais.

Nie jestem Polakiem, jestem Anglikiem.

Inny przykład negacji:

Elle n'est pas irlandaise, elle est allemande.

Ona nie jest Irlandką, jest Niemką.

Negacja to dwie części: "ne" oraz "pas", jedno stoi przed czasownikiem, drugie tuż za nim. W języku potocznym często nie ma pierwszej części negacji, ale na razie proponuję Ci używać dwóch! Zauważ, że "ne" zredukowało się do "n' " przed "est", czyli "e" wypadło przed stojącą za nim samogłoską w słowie "est". Jest to również elizja, tak jak w przypadku zdania: "J'habite à Varsovie" - "Mieszkam w Warszawie".

Odpowiedzmy teraz przecząco i twierdząco na podane pytania:

1. Tu es polonais?

- Oui, je suis polonais.

- Non, je ne suis pas polonais.

2. Est-ce que vous êtes françaises?

- Oui, nous sommes françaises.

- Non, nous ne sommes pas françaises, nous sommes espagnoles.

3. Il est anglais?

- Oui, il est anglais.

- Non, il n'est pas anglais.

4. Est-ce que tu es irlandaise?

- Oui, je suis irlandaise.

- Non, je ne suis pas irlandaise.

5. Est-ce qu'elle est suisse? (tutaj w pytaniu wypadło nam "e" przed słowem "elle", to też elizja)

- Oui, elle est suisse.

- Non, elle n'est pas suisse.

6. Elles sont allemandes?

- Oui, elles sont allemandes.

- Non, elles ne sont pas allemandes.

Wystarczy jak na jedną lekcję! Przedstawiłam Ci dość zawiłe zagadnienia języka francuskiego jak na początek. Jednak bez ich zrozumienia nie pójdziemy dalej, a jak już się tego nauczysz, potem będzie dużo łatwiej. Prawdą jest, że podstawy języka francuskiego nie są takie prościutkie, dlatego trzeba je dokładnie opanować, a potem im dalej, tym łatwiej. Przekonasz się sam już niedługo!

Na koniec tej lekcji przetłumacz jeszcze kilka zdań (powtórka z lekcji 1-3):

1. Martin jest Niemcem. On mieszka w Paryżu.

2. Tak, mieszkam w Warszawie. Nie jestem Polką, jestem Francuzką.

3. Czy jesteście Francuzkami? - Nie. Jesteśmy Angielkami.

4. Nazywam się Pablo. Jestem Hiszpanem.
5. Jak się nazywasz? Jakiej jesteś narodowości?
6. Oni są Irlandczykami.
7. Czy one są Hiszpankami? - Nie. One nie są Hiszpankami, one są Angielkami.

Teraz napisz coś o sobie, a potem głośno opowiedz (albo odwrotnie, jak wolisz):

Mam na imię... Jestem Polakiem / Polką. Mieszkam w... Pochodzę z...

Jeśli poradziłeś z tym sobie bez większych problemów, to umiesz już bardzo dużo z języka francuskiego! I z pewnością w kolejnych lekcjach pójdzie Ci jak z płatka.

A więc do zobaczenia!

Alors, à bientôt!

Małgosia

Ściąga

Zaimki osobowe (używane tylko z czasownikiem)

	Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
1. osoba	je ja	nous my
2. osoba	tu ty	vous wy / Pan / Pani
3. osoba	il / elle on / ona	ils / elles oni / one

Czasownik "être" - "być" w czasie teraźniejszym (présent)

être - być

Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
je suis	nous sommes
tu es	vous êtes
il/elle est	ils/elles sont

Nazwy narodowości

Rodzaj	Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
męski	polonais Polak / polski	polonais
żeński	polonaise Polka / polska	polonaises
męski	français Francuz / francuski	français

żeński	française Francuzka / francuski	françaises
męski	anglais Anglik / angielski	anglais
żeński	anglaise Angielka / angielska	anglaises
męski	irlandais Irlandczyk / irlandzki	irlandais
żeński	irlandaise Irlandka / irlandzka	irlandaises
męski	suédois Szwed / szwedzki	suédois
żeński	suédoise Szwedka / szwedzka	suédoises
męski	suisse Szwajcar / szwajcarski	suisses
żeński	suisse Szwajcarka / szwajcarska	suisses
męski	allemand Niemiec / niemiecki	allemands
żeński	allemande Niemka / niemiecka	allemandes
męski	espagnol Hiszpan / hiszpański	espagnols
żeński	espagnole Hiszpanka / hiszpańska	espagnoles

Pytania

Quelle est ta nationalité?	Jakiej jesteś narodowości?
Quelle est votre nationalité?	Jakiej jesteście narodowości? / Jakiej narodowości jest Pan/Pani?
Est ce que...?	Czy...?
Est ce que tu es polonais?	Czy jesteś Polakiem?

Negacja

ne + czasownik + **pas**

Przykład:

Je **ne** suis **pas** français. - **Nie** jestem Francuzem.

Inne słowa poznane w lekcji

(une) nationalité	narodowość
non	nie
oui	tak
Londres	Londyn
Rome	Rzym